

DEPARTAMENTUL PENTRU
RELAȚIA CU PARLAMENTUL

ROMANIA
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL

246563 / 17.10.2016

București, 14.10.2016

Nr. ~~9849~~/DRP

9949/DRP

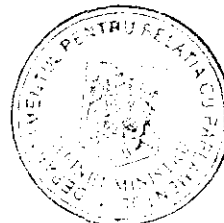
STIMATE DOMNULE SECRETAR GENERAL,

Vă înaintăm, alăturat, în original, **punctul de vedere al Guvernului** referitor la *proiectul de lege pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, provenit dintr-o propunere legislativă inițiată de doamna deputat PSD Ana Birchall și un grup de parlamentari PSD, PNL, PP-DD, UDMR, PC, UNPR, Minorităților naționale (Bp. 48/2014, Plx. 345/2014).*

Cu deosebită considerație,

MINISTRU DELEGAT

CIPRIAN BUCUR

**DOMNULUI CRISTIAN - ADRIAN PANCIU,
SECRETARUL GENERAL AL CAMEREI DEPUTAȚILOR**

GVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

1847
12.10.2016

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *proiectul de lege pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori*, provenit dintr-o propunere legislativă inițiată de doamna deputat PSD Ana Birchall și un grup de parlamentari PSD, PNL, PP-DD, UDMR, PC, UNPR, Minorităților Naționale (**Bp. 48/2014, Plx. 345/2014**).

I. Principalele reglementări

Proiectul de lege are ca obiect de reglementare completarea *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul introducerii unor prevederi referitoare la protejarea consumatorilor care au credite într-o monedă străină de majorarea ratelor bancare cauzată de fluctuațiile cursului de schimb valutar, prin acordarea posibilității acestora de a opta pentru conversia creditelor din moneda străină într-o monedă alternativă.

Totodată, prin dispozițiile propuse a fi introduse se propune și acordarea dreptului consumatorilor ce au credite într-o monedă străină de a

le rambursa anticipat în moneda alternativă, precum și obligația instituției de credit de a efectua, la momentul conversiei creditelor, fără costuri și comisioane suplimentare, o simulare privind graficul de plăți atât în moneda contractului, cât și în moneda națională și în moneda de conversie.

Potrivit proiectului de lege, noile dispoziții propuse se aplică și contractelor de credit aflate în curs de derulare, creditorii având obligația ca, la solicitarea consumatorilor, în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a acestor prevederi, să asigure conformitatea contractului cu aceste prevederi (modificarea contractelor în derulare se va efectua prin acte adiționale convenite cu instituțiile de credit sau instituțiile financiare nebancare, fără costuri sau garanții suplimentare din partea consumatorului).

II. Observații și propuneri

1. La finalul lunii iunie 2016, soldul creditelor denominate în franci elvețieni acordate populației s-a situat la 5,8 miliarde de lei, diminuându-se semnificativ față de 7,6 miliarde de lei, consemnat la finalul anului 2015. Creditele denominate în franci elvețieni reprezintă aproximativ 3% din volumul creditelor acordate sectorului real (aproximativ 5% din totalul creditelor acordate populației, iunie 2016). Privite în structura pe destinații, creditele pentru locuințe au o pondere de 48% din total, iar creditele pentru consum de 52%.

Rata creditelor neperformante aferentă creditelor denominate în franci elvețieni acordate populației se situează la 33%, gradul de acoperire cu provizioane a creditelor neperformante fiind de 46%. Creditele de consum cu garanții ipotecare și alte tipuri de credite consemnează o rată a creditelor neperformante mai ridicată comparativ cu creditele ipotecare și pentru investiții imobiliare. Aproximativ 80% din volumul total al creditelor nu înregistrează întârzieri la plata ratelor mai mari de 60 de zile.

Aproximativ 90% din creditele denominate în CHF au fost acordate în perioada 2005-2008.

Potrivit datelor existente la nivelul Direcției Supraveghere a BNR, în perioada 16.01.2015-26.08.2016 au fost efectuate un număr de 57.298 de solicitări de soluționare a creditelor, din care 31.270 pentru operațiuni de conversie și 26.028 pentru operațiuni de restructurare. Dintre acestea, au fost soluționate un număr de 33.528 de solicitări, din care 24.391 prin

efectuarea de operațiuni de conversie și 9.137 prin efectuarea de operațiuni de restructurare.

2. În vederea determinării impactului conversiei creditelor acordate în valută asupra capitalului instituțiilor de credit s-au derulat de către Banca Națională a României o serie de simulări, luându-se în considerare două variante privind cursul la care ar avea loc conversia creditelor.

Simulările au fost efectuate pe baza datelor disponibile în Centrala Riscului de Credit și situațiilor financiare ale instituțiilor de credit la data de 30 iunie 2016 și acoperă toate creditele din bilanțurile instituțiilor de credit persoane juridice române denominate în EUR, CHF și USD acordate către persoane fizice (99,98% din totalul creditelor în valută acordate persoanelor fizice). A fost utilizată ipoteza conform căreia conversia ar fi efectuată numai în cazul creditelor pentru care cursul la care s-ar face conversia, conform scenariilor, este mai redus decât cursul existent la data efectuării conversiei (conversia aduce un beneficiu economic debitorului). Data de referință pentru cursurile valutare actuale este 12 septembrie 2016, iar pentru determinarea cursului la care s-ar face conversia pentru fiecare credit individual au fost utilizate seriile istorice zilnice privind cursul de schimb al monedei naționale față de EUR, CHF și USD.

Impactul asupra indicatorilor de solvabilitate surprinde atât efectul direct asupra fondurilor proprii ale instituțiilor de credit, ca urmare a pierderii generate de conversia creditelor, cât și efectul determinat de creșterea activelor ponderate la risc pe fondul creșterii semnificative a poziției valutare scurte.

Varianta 1. Conversia creditelor denominate în CHF la cursul existent la data acordării acestora (curs istoric)

Conform simulărilor efectuate de către Banca Națională a României, această variantă de conversie la curs istoric ar conduce la o pierdere semnificativă pentru instituțiile de credit, la nivelul sectorului bancar pierderea potențială fiind de aproape 2,4 miliarde lei și, cumulat cu impactul asupra poziției valutare, ar determina o scădere a ratei fondurilor proprii totale.

Un număr total de 29.271 de credite denominate în CHF ar fi convertite în această variantă.

Două bănci vor ajunge cu indicatorul de solvabilitate sub nivelul care le permite continuarea funcționării, iar alte patru bănci cu indicatorii de solvabilitate sub nivelul prudential recomandat în momentul de față.

Această variantă prezintă un posibil caracter discriminatoriu față de consumatori/beneficiari persoane fizice care au contractat credite în lei sau alte valute.

Varianta 2. Conversia creditelor denominate în monedă străină la cursul existent la data acordării acestora, majorat cu 20%

Pierderea potențială la nivelul sectorului bancar ar fi de aproximativ 2,5 miliarde lei și ar conduce la o diminuare a ratei fondurilor proprii totale cu 2,76 puncte procentuale, până la valoarea de 15,86%. Cea mai mare parte a pierderii ar fi generată de portofoliul de credite denominate în CHF (aproximativ 1,8 miliarde lei), ca urmare a deprecierei semnificative a acestei monede în raport cu moneda națională de la momentul acordării acestor credite. Numărul total de credite care ar fi convertite în acest scenariu este de 115.947, din care 27.213 credite denominate în CHF.

O bancă ar consemna o valoare a indicatorului de solvabilitate sub nivelul de 8%, iar alte patru instituții de credit ar consemna un indicator de solvabilitate sub nivelul minim reglementat majorat cu cerințele suplimentare de capital impuse de autoritatea de supraveghere urmare a procesului SREP (procesul de verificare și evaluare).

Totodată, semnalăm următoarele:

- Statul se finanțează atât de pe piețele interne, cât și externe, iar stabilitatea legislativă este un element important pe care îl urmăresc investitorii când cumpără titlurile de stat emise de statul român. Riscul instabilității legislative a fost, de altfel, intens discutat la emisiunea recentă de euroobligațiuni pe piețele externe și considerăm că aceasta afectează România în procesul de atragere a finanțării străine, ceea ce s-ar reflecta într-o creștere a ratei de dobândă și, implicit, un cost suplimentar al finanțării;

Riscurile asupra stabilității financiare și asupra cadrului macroeconomic, coroborate cu înrăutățirea percepției mediilor investiționale generată de lipsa de predictibilitate în procesul legislativ într-un context marcat oricum de volatilitate pe piețele financiare, ar putea conduce la înrăutățirea rating-ului de țară pentru România care, implicit, ar

crește semnificativ costurile finanțării și refinanțării datoriei publice a României cu impact direct asupra bugetului de stat.

- *Legea dării în plată* a avut deja un impact negativ asupra percepției agențiilor de rating, efectele acesteia fiind deja menționate în rapoartele de rating, agențiile de rating solicitând în mod constant informații pe marginea acestui subiect;

- În acest context, menționăm faptul că, urmare a potențialelor pierderi suferite în calitatea lor de investitori străini, instituțiile de credit cu acționariat majoritar străin ar putea acționa în judecată statul român (inclusiv prin apelarea la Centrul Internațional de Soluționare a Disputelor Relative la Investiții (ICSID) sau la alte instanțe), cu posibile implicații semnificative asupra bugetului de stat. Ca urmare a celor menționate, România riscă declanșarea unor acțiuni în justiție, așa cum este cazul și urmare implementării legii dării în plată (cazurile ICSID sunt monitorizate permanent de băncile de investiții care investesc în titlurile de stat emise de România pe piețele externe);

- Trebuie analizat impactul unei astfel de inițiative care s-ar putea să conducă la efecte negative mult mai mari la nivel macro decât beneficiile obținute.

În acest context, menționăm și o serie de aspecte referitoare la unele inițiative legislative similare din alte țări ale Uniunii Europene:

Astfel, o inițiativă similară a fost adoptată de Croația, care permite conversia în euro a creditelor denominate în CHF la cursul din data acordării. Legea permite conversia în euro a unor credite în valoare echivalentă de 3,4 miliarde de dolari pentru a-i ajuta pe cetățeni să facă față rambursării. Costurile conversiei vor fi suportate de bănci și, potrivit Guvernului Croației, aceste costuri sunt estimate la 6 miliarde de kuna (901 milioane de dolari), în timp ce Banca Centrală susține că suma ar putea crește până la 8 miliarde de kuna. Mai multe bănci străine au anunțat că sunt pregătite să dea în judecată Croația la Centrul Internațional de Soluționare a Litigiilor de Investiții (ICSID) de pe lângă Banca Mondială, dacă Guvernul de la Zagreb continuă cu planul său de conversie a creditelor. CE și BCE au avut poziții foarte critice față de aceasta lege, invocând în principal retroactivitatea legii cât și impactul acesteia asupra stabilității financiare. De altfel, CE a declanșat procedura de infringement cu privire la această lege.

În Ungaria, băncile au fost obligate prin lege să facă conversia împrumuturilor pentru locuință acordate populației în CHF în monedă națională, impunând, totodată, limite maxime pentru rata dobânzii aplicate la creditele rezultate în urma conversiei. Potrivit analizelor Băncii Centrale a Ungariei, băncile pierd aproximativ 400 mil USD/an urmare a diminuării veniturilor din dobândă și a acestor conversii. De asemenea, pentru a putea facilita conversia urmare adoptării acestei legislații, Banca Centrală a Ungariei a pus la dispoziția băncilor o sumă de aproximativ 9 miliarde euro din care acestea au utilizat aproximativ 8 miliarde euro. CE a lansat procedura de infringement cu privire la legislația privind conversia creditelor denumite în franci elvețieni în forinți.

Ca impact al proiectului de lege având ca obiect de reglementare completarea *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, cu modificările și completările ulterioare*, menționăm faptul că aplicabilitatea acestuia inclusiv asupra contractelor de credit în derulare la data intrării în vigoare, contravine principiului neretroactivității legii civile consacrată de alin. (2) al art. 15 din Constituția României, republicată, care stipulează că „*legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile*” preluat de asemenea, în prevederile Codului Civil la teza a II-a de la alin. (1) al art. 6, conform căreia legea civilă „*nu are putere retroactivă*”.

De asemenea, art. 23 alin. (5) din *Directiva 17/2014 a Parlamentului European și a Consiliului privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010* prevede că „*Statele membre pot să reglementeze mai în detaliu împrumuturile în monedă străină, cu condiția ca o astfel de reglementare să nu fie aplicată cu efect retroactiv.*”.

Totodată, semnalăm faptul că proiectul de lege nu îndeplinește criteriile instituite de art. 6 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, potrivit căruia „*Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă. Soluțiile pe care le cuprinde trebuie să fie temeinic fundamentate, luându-se în considerare interesul social, politica legislativă a statului român și cerințele corelării cu ansamblul reglementărilor interne (...)*”.

Curtea Constituțională, în jurisprudența sa¹, a statuat că „*orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat*”. Lipsa de claritate și precizie a actelor normative poate crea premisele unor vicii de neconstituționalitate prin raportare la prevederile art. 1 alin. (5) din *Constituția României, republicată*.

Respectarea obligațiilor asumate prin contracte ar trebui să reprezinte regula în materia executării obligațiilor contractuale. Desigur că de la această regulă pot fi reglementate și unele excepții, în special atunci când se au în vedere aspectele cu caracter social, care, însă, trebuie să fie de strictă interpretare și aplicare, iar dreptul debitorului de a beneficia de un drept special nu ar trebui să fie activat în funcție de arbitrariul acestuia pentru a nu genera hazard moral.

3. Astfel, pentru ca legea să aibă caracter social, ar trebui stabilite criteriile de eligibilitate și termenii specifici în care mecanismul prevăzut să poată fi aplicat.

În acest sens, având în vedere domeniul de aplicare al legii și implicațiile acesteia, precum și faptul că proiectul de lege privind conversia creditelor din monedă străină într-o monedă alternativă trebuie legiferat astfel încât să asigure consolidarea caracterului social anterior menționat, se impune instituirea următoarelor condiții a fi îndeplinite cumulativ:

- limitarea aplicării legii la persoanele fizice care au calitatea de "consumator" în înțelesul *Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori* și pentru care, la data analizei solicitării de conversie, gradul de îndatorare depășește 50% din venitul net al consumatorului/beneficiarului;

¹ Decizia Curții Constituționale nr. 1/2012 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân, astfel cum a fost aprobată prin Legea nr. 227/2002, precum și, în special, ale art. 1 pct. 5 [referitor la art. 4 alin. (1)], pct. 6 [referitor la art. 5 alin. (1) și (2)], pct. 8, pct. 9 [referitor la art. 8 alin. (3) lit.a)-d)], pct. 14 [referitor la art. 13¹ și 13⁴], pct. 15 [referitor la art. 14 alin.(1) lit. b)] din lege

- aplicarea prevederilor legii doar în cazul creditelor contractate exclusiv pentru achiziția/construcția/reabilitarea/consolidarea/extinderea unei locuințe destinate satisfacerii cerințelor proprii de locuit;

- limitarea sumei supusă conversiei la un singur credit pentru fiecare consumator/beneficiar, pentru un nivel maxim de 150.000 EUR în echivalent CHF și reprezentând soldul creditului la data conversiei.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Guvernul susține adoptarea proiectului de lege, sub rezerva însușirii observațiilor de la pct. II 2 și a propunerilor de la pct. II 3.

Cu stimă,

Dacian Julien CIOLOȘ

Domnului deputat **Florin IORDACHE**

Președintele interimar al Camerei Deputaților